

Julie Mohr

Julie Mohr, født Harbitz (1856-1923), ble tidlig enke og tok over mannens handelsgartneri. Hun var leder av Bergen Kvinnesaksforening i ett år, og ble i 1902 en av de første kvinnene som ble valgt inn i Bergen kommunestyre.

Fru Julie Mohr med barnebarnet Edvard Mohr., Foto: Norland Brosings samling, Eier: Billedsamlingen, UBB

Det kom flere håndverksdøtre fra Nordnes, som kom til å markere seg i Bergen. Julie Mohr, Nico Hambros storesøster var en av dem.

Julie Georgine var født Harbitz og datter av Nils Andreas og hustru Elisabeth Christine Harbitz (født og gift Harbitz). Nils Andreas Harbitz var malermester med en stor og solid forretning. Han

var den første håndverker som kom inn i styret for Den Nationale Scene i Bergen. Han var også en av stifterne av Bergen håndverkerforening. Julie var eldst av tre døtre. Familien var bosatt i rode 13, nummer 31.

I 1874 giftet Julie seg med den 20 år eldre handelsgartner Emil Julius Mohr. Han var sønn av den danskfødte handelsgartner Niels Jørgensen Mohr, som bosatte seg i Bergen og drev fra 1828 frilandsgartneri, planteskole og frøhandel. Da Julie giftet seg flyttet hun inn i Mohr-familiens hus, som lå i Kalmargaten (Barnas Hus) nummer 6.

De fikk to barn, datteren Elisa og sønnen Emil. Ektemannen var bare 50 år gammel da han døde, et år etter at det siste barnet var født. Julie satt igjen alene med to små barn. Hun var imidlertid en handlekraftig enke. Julie Mohr tok over gartneriet etter sin mann, og drev det videre og er i 1891 registrert som gartner med eget handelsgartneri. Men fortjenesten var ikke høy. I 1900 er hun registrert som “eier av Handelsgartneri”, og inntekten er økt ifølge ligningsprotokollen. Julie Mohr har dessuten opparbeidet seg en viss formue.

I disse årene er Julie Mohr på flyttefot. Hun bodde i 1891 i Gartnergaten 1a, for senere å flytte til Halvkannebakken 1. I folketellingen for 1900 kan vi blant annet lese at et værelse i huset var brukt til frøhandel. Gartneriet lå på tomten der Kalmarhuset ligger i dag. Gartnergaten er oppkalt etter Niels Mohrs gartneri.

Julie Mohr må ha vært en respektert gartnereier for hun ble valgt til formann i Bergens Gartnerforening.

Julie var med andre ord yrkeskvinne. Arbeidsdagen var lang, og om sommeren kunne hun ikke være mange dagene borte fra gartneriet. Hennes nevø, den senere stortingspresident C.J. Hambro, forteller i sine erindringer, at tantens barn tilbrakte ofte feriene sammen med Hambro-familien.

Kalmargjerdet med Mohrs gartneri.

C.J. Hambro skildrer i sine erindringer tante Julie som «det triveligste menneske han kunne tenke seg. Rund og tykk og smilende. Alltid i godt humør og alltid hjelpsom. Det var rent ufattelig hvorledes hun kunne overkomme alt» skriver Hambro.

Her finner vi også en beskrivelse av 17.maifeiring i Bergen. C.J. Hambro skriver at hele 17.mai-prosesjonen toget nedover Kalmargjæret til Engen. Familiene Mohr og Hambro sto i Kalmarhagen, og da ropte guttene fra Hambros skole hurra for mama Hambro, og Gartnerforeningen ropte hurra for tante Julie.

Julie Mohr må ha hatt en stor arbeidskapasitet for hun var aktiv både i Kvinnesaksforeningen og i politikken. Hun kom inn i styret for Bergen Kvinnesaksforening og var formann (1889-1890) og var aktiv i foreningen i hele sitt voksne liv. Mohr engasjerte seg også i Landskvinnestemmerettsforeningen i Bergen. Hun var dessuten en ettertraktet foredragsholder

På det første norske kvinnesaksmøte i Bergen i 1898 finner vi henne blant delegatene.

Magdalenahjemmet, egentlig “Nygjærdet”, ble stiftet i Bergen i 1879 av pastor Vilhelm Holt. Mohr satt i styret fra opprettelsen av den. Magdalenahjemmet skulle være et hjem for de prostituerte kvinnene, hvor de skulle lære seg å arbeide, få innføring i sunne familieverdier, slik at de kunne være godt rustet om de en gang selv skulle stifte familie. Julie Mohr var dessuten ulønnet verge, og hun gjorde utvilsomt en stor innsats i Bergen fattigvesen hvor hun satt i styret og ble formann.

I Bergen ble det dannet et arbeidsutvalg av noen kvinneorganisasjoner og næringslivsmenn i byen i forbindelse med at det skulle holdes kommunevalg i 1901. Dette utvalget var ledet av Julie Mohr, Dorothea Merlees og Elise Hambro, og skulle koordinere kvinnes første kommunalpolitiske innsats. En upolitisk liste ble satt opp med kvinner på de to første plassene med Julie Mohr som førstekandidat. Hun holdt en tale på et folkemøte hvor hun uttalte: “Jeg tilhører den Kreds der inderlig har ønsket Stemmerett”.

Kvinner fikk begrenset kommunal stemmerett i 1901. Dette inkluderte kvinner som hadde fylt 25 år og som betalte skatt av en viss sum eller var gift med en mann som betalte skatt.

Julie Mohr ble som en av de første kvinnene valgt inn i Bergen kommunestyre (1902-1904), sammen med fem andre bergenskvinner.

Det må nevnes at hennes svoger Edvard Hambro også ble valgt inn på denne listen, men det var Julie som fikk flest stemmer!

Det er svært sjelden kommuneforhandlingene inneholder opplysninger om enkeltrepresentanters syn på ulike saker. Ved et tilfelle finner vi imidlertid at Julie Mohr foreslo at et av medlemmene i den nyopprettede arbeidskomiteen for arbeiderbruk og boliglån skulle være en kvinne. Forslaget ble nedstemt. Hun satt i kommunestyret i én periode.

På et nordisk kvinnesaksmøte i Kristiania i 1902 representerte Julie Mohr og Josephine Grindstad Bergen Kvinnesaksforening på møtet.

Bergen Kvinneråd ble stiftet etter initiativ av Amalia Hansen, Nico Hambro og Julie Mohr. De ønsket å samle eksisterende foreninger under en felles fane. Amalia Hansen var rådets første formann, søstrene Julie og Nico, Dorothea Merles og Josephine Grindstad var med i styret. Alle var medlemmer av Bergen Kvinnesaksforening. Temaet på det første møtet handlet om stemmerett: “Kvinner med i alle komiteer i samfunnet”.

I 1904 gikk Bergen kvinneråd inn som en underavdeling av Norske Kvinners Nasjonalråd da det ble stiftet det året.

Søstrene Julie Mohr og Nico Hambro sto sentralt i kvinnesaksmiljøet i Bergen. Nico omtaler sin søster som “den alltid troende, alltid villende ... og med et aapent blikk på, hva øieblikket krævet”. Nicos hjem ble et møtested for damene i Kvinnesaksforeningen. Her ble det servert utsøkt te og bakverk og diskutert kvinnesak med stort engasjement.

Carl J. Hambro skildrer i en av sine bøker dette engasjementet hos sin mor Nico og tante Julie. Han kom med en påstand om at det var betydelig mer våkent åndsliv blant Bergens kvinner enn blant mennene.” Aldri traff han noen krets av kvinner, så levende samfunns interesserte, så skikket til å delta i det offentlige liv, så dyktige og kloke som kretsen rundt tante Julie og mama”.

Ja, for damene hadde blikk utover det bergenske. De var informerte om hva som foregikk også utenfor landets grenser.

I denne kretsen av kvinner skiller Julie Mohr seg ut som eneforsørger med to barn. Det er imponerende at hun hadde overskudd til å drive med både kvinnesak, politikk og sosialt arbeid.

I forbindelse med sin 60 årsdag ble Julie Mohr omtalt i Morgenbladet som en av Bergens mest fremtredende kvinner. Hun hadde vært aktiv innen både kvinnesak, politikk og sosialt arbeid. Artikkelen understreket at fru Mohr hadde hatt en ledende stilling i det “humanitærtsociale Arbeide i sin fødeby”, og at “hennes dyktighet, greie praktiske sans og varme hjertelag hadde satt spor etter seg.”

Julie Mohr føyer seg inn i rekken av bergenske pionerkvinner som fortjener å komme frem i lyset.

Kilder

- [Skiftesvik, Kari Hop: «Julie Georgine Mohr \(1856-1923\)». I Anne- Hilde Nagel, Ingeborg Fløystad og Kari Hop Skiftesvik \(red.\): Driftige bergenskvinner. Bergen kvinnesaksforenings historie. Bergen: Bodoni forlag \(2024\), s. 177-180.](#)

Meldinger ved utskriftstidspunkt 23. oktober 2026, kl. 01.36 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.